

Zuid-Nederland

A map of the Netherlands is shown in a light orange color. The southern part of the country, Zuid-Nederland, is highlighted in a darker orange. The text 'Zuid-Nederland' is written in white across the top of the map.

Platform Klimaatadaptatie

Zuid-Nederland

Toelichting ambtelijke brief aan 13 DPRA-werkregio's

AKal, 2 maart 2023

**Maarten van der Heide,
voorzitter Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland**

Opzet presentatie

- 1) Inleiding en context voor brief van Platform Klimaatadaptatie Z-Ndl
- 2) Monitor Zuid 2022, met vragen
- 3) Analyse uitvoeringsagenda's Werkregio's, met vragen
- 4) Actueel en conclusies

Netwerksamenwerking in Noord-Brabant en Limburg

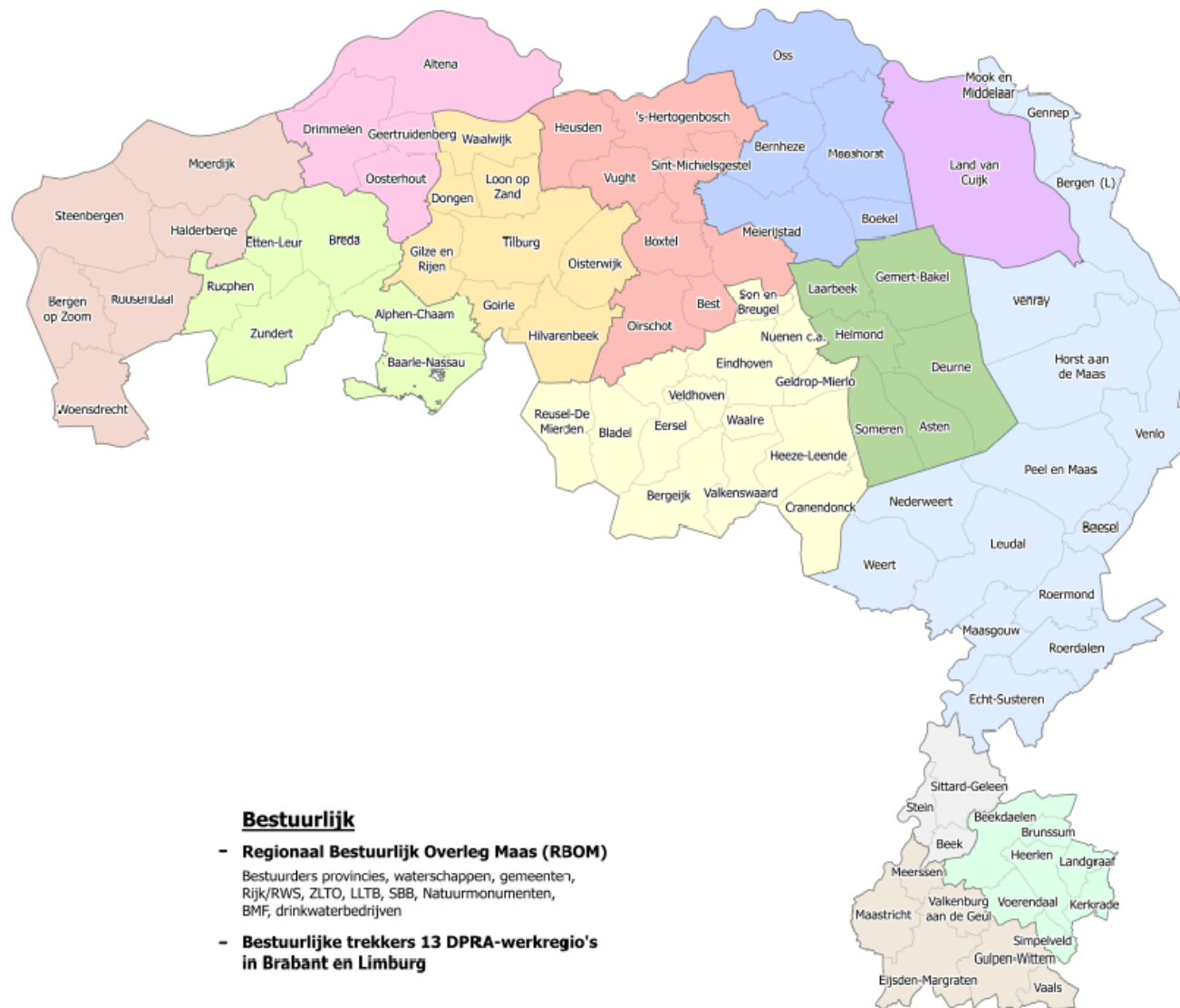
DPRA-werkregio's

Provincie Noord-Brabant

- Werkregio Brabantse Peel
- Klimaatportaal Zuidoost Brabant
- Land van Cuijk
- Watersamenwerking As50+
- Hart van Brabant
- We4Climate
- Werkenheid De Meierij
- Water- en Klimaatkring de Baronie
- Water- en Klimaatkring West

Provincie Limburg

- Parkstad
- Westelijke Mijnstreek
- Waterpanel Noord
- Maas en Merghelland

Ambtelijk

- Platform Klimaatadaptatie Zuid Nederland

Ambtelijk vertegenwoordigers provincies, Rijk, waterschappen en gemeenten, incl. 13 werkregio's uit Brabant en Limburg

- Projectgroep Deltaprogramma Hoge Zandgronden (DHZ/Zoet Water)

Ambtelijk vertegenwoordigers uit Brabant en Limburg

- RAOM (KRW): idem

Bestuurlijk

- Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM)

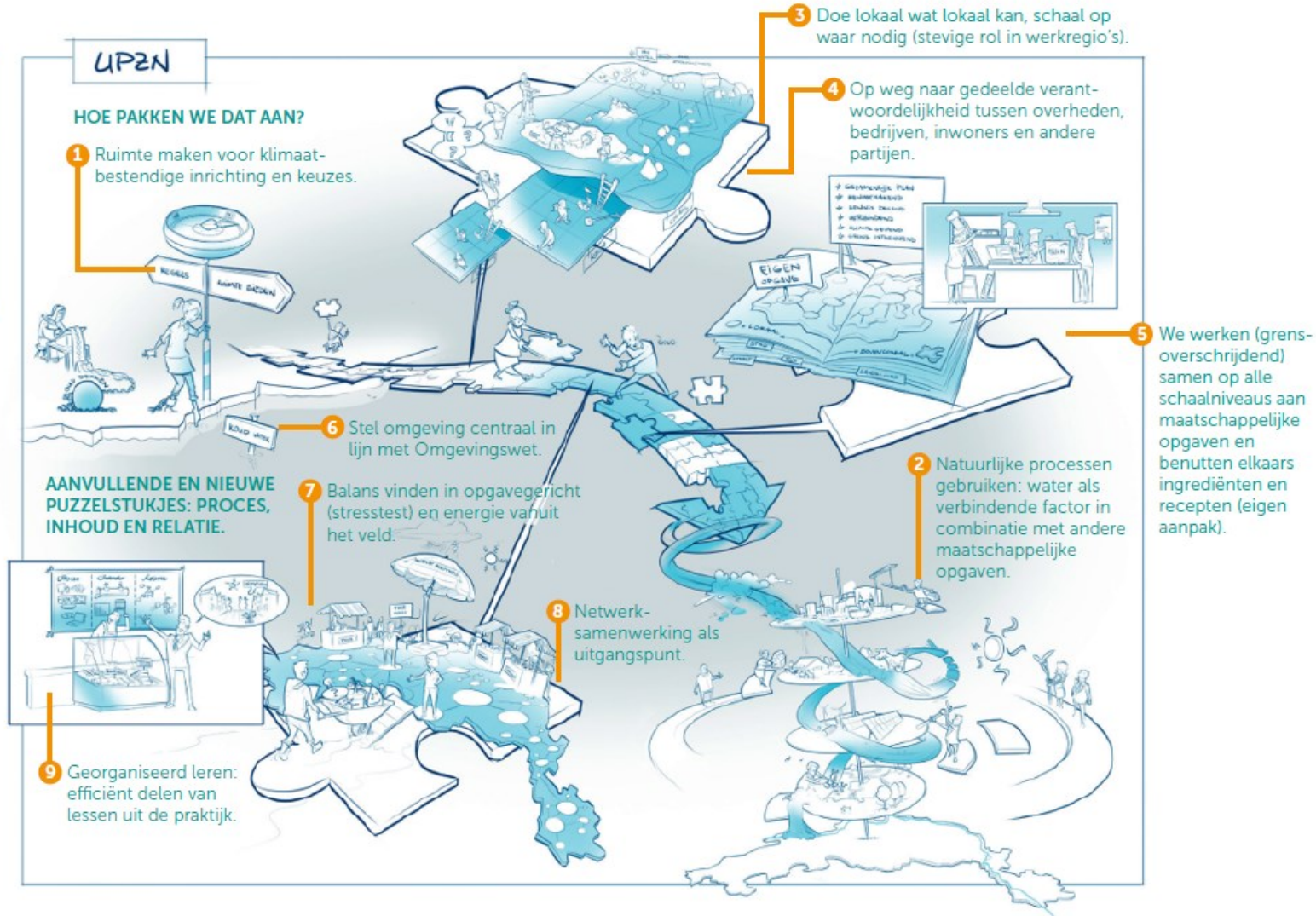
Bestuurders provincies, waterschappen, gemeenten, Rijk/RWS, ZLTO, LLTB, SBB, Natuurmonumenten, BMF, drinkwaterbedrijven

- Bestuurlijke trekkers 13 DPRA-werkregio's in Brabant en Limburg

AMBITIE

Om kunnen gaan met extreem weer en watertekorten (nieuwe normaal in 2027). En bijdragen aan een mooie, gezonde en welvarende regio.

Uitgangspunten van onze samenwerking

2027

"We zijn nog niet klaar, maar staan er een stuk beter voor dan in 2020, want we zijn met z'n allen energiek en efficiënt aan de slag gegaan."

Figuur 2: Ambitie en strategie (RBOM 5 maart 2020).

Toelichting bestaande netwerken en schaalniveaus

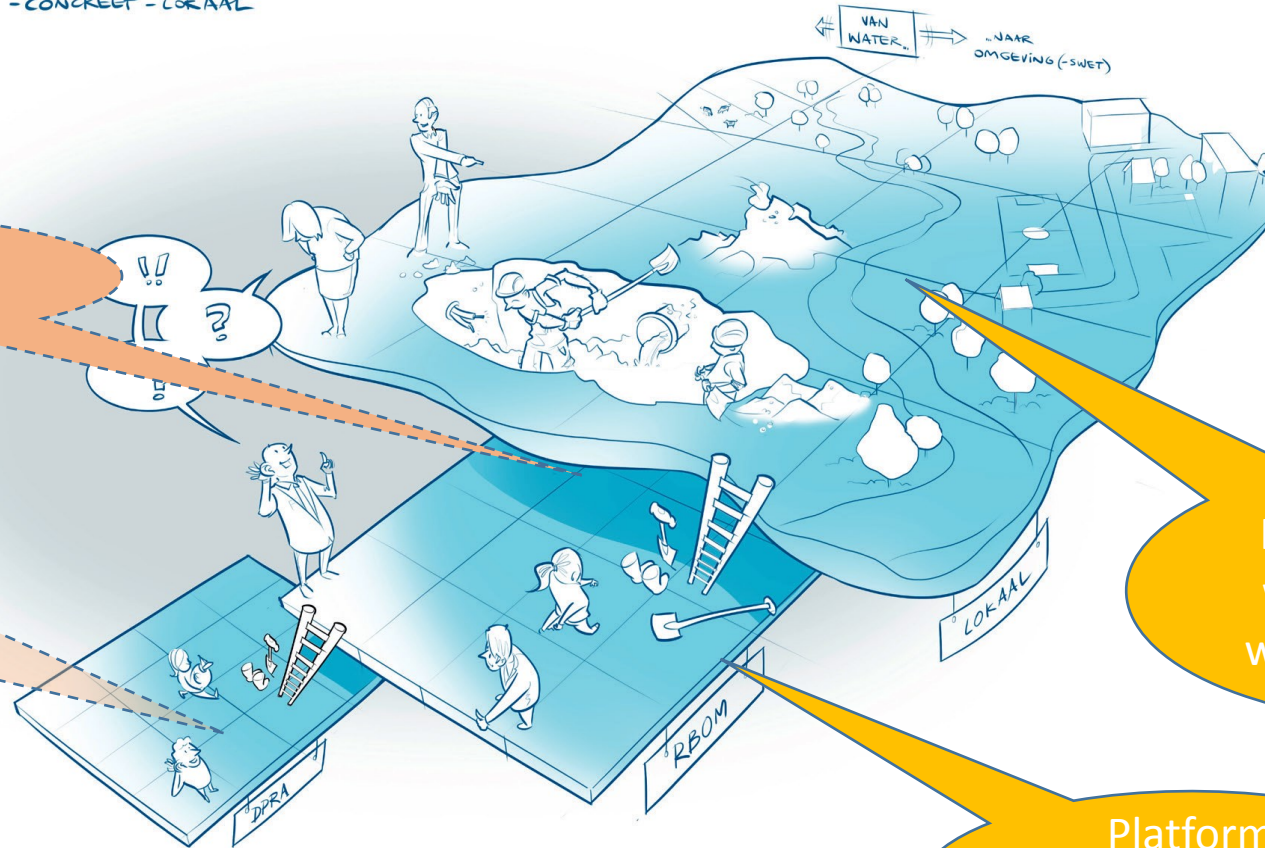
gebaseerd op 'Doe lokaal wat lokaal kan, schaal op waar nodig, op weg naar gedeelde verantwoordelijkheid'.

UPZN | KLEIN - CONCREET - LOKAAL

Ambtelijk

Schaal Brabant of
Limburg (incl. AKaL)

Overleg
'gebiedscoördinatoren'
(in ontwikkeling)

Klimaatadaptatie/
water overleg per
werkregio en lokaal

Platform
Klimaatadaptatie
Zuid-Nederland

Doe lokaal wat lokaal kan, schaal op waar nodig, op weg naar gedeelde verantwoordelijkheid

UPZN | KLEIN - CONCREET - LOKAAL

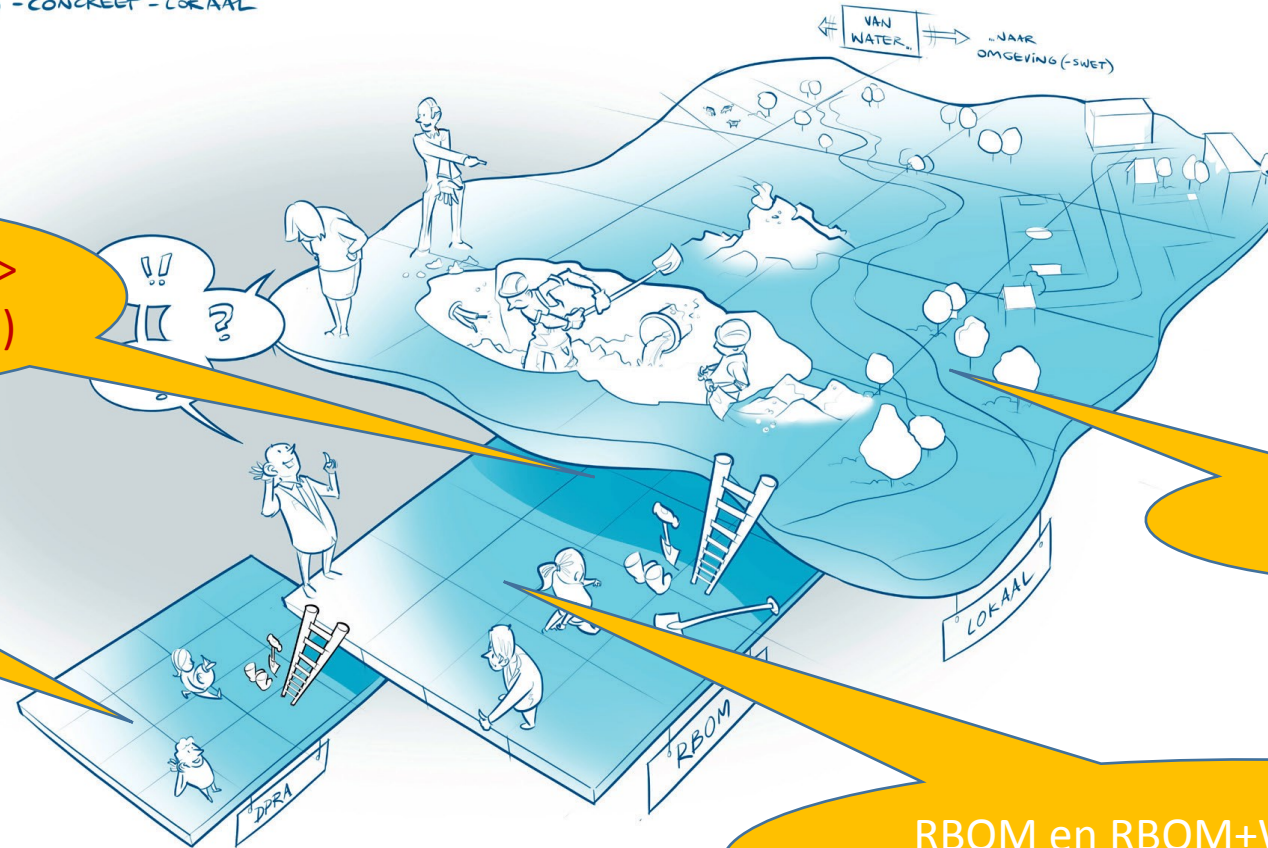
Bestuurlijk

Schaal: Brabant <-> Limburg (incl. BKal)

Stuurgroep (DP)RA nationaal (rol > koepels)

Lokaal en werkregionaal

RBOM en RBOM+WR-bestuurders; vooral DPRA-agendadeel

Brief aan 13 DPRA-werkregio's in Noord-Brabant en Limburg, door voorzitter namens partijen uit het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Ndl

- In de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Adaptatie Zuid-Nederland 2021-2027 (RBOM maart 2021) staat: “... **periodieke actualisatie** ...”.
- 2 concrete producten uit de samenwerking in 2022:
 - Monitor 2022 voor Zuid-Nederland
 - Analyse Uitvoeringsagenda's werkregio's 2022
- Toelichting >>>>

Monitor Klimaatadaptatie Zuid 2022

Monitor Ruimtelijke Klimaatadaptatie Zuid-Nederland

Ontwikkelen van een monitor voor Zuid-Nederland (Brabant en Limburg) om onderliggende proces van klimaatadaptatie te kunnen monitoren:

- Hoe realiseren de werkregio's klimaatadaptatie?*
- Wat is de voortgang? Wat zijn de succesfactoren en drempels?*
- Waar zit de behoefte aan uitwisselen, aan leren, aan ondersteuning?*

Monitoringtype 3
Liggen we op koers?

Monitoringtype 1

Doen we wat is afgesproken?

Monitoringtype 2

Wat zijn de effecten van maatregelen in de praktijk?

Kenmerken storymap

De Monitor Klimaatadaptatie Zuid-Nederland 2022

heeft de vorm van een storymap, met:

- introductie
- bevindingen (zie >>>)
- gesprekken (met citaten per Werkregio en provincies)

Kenmerken monitor:

- Van en met de (overheids-) partners in Brabant en Limburg ontworpen, als resultaat gesprekken met de 13 werkregio's en de beide provincies (*uniek in Nederland*)
- Sluit aan bij behoefte gebruikers zelf en is makkelijk aan te vullen door werkregio's zelf
- Insteek op type 3 met centrale vraag: liggen we op koers om de gestelde ambities te halen? → nieuwe werkgroep gaat verder
- Voorbeeld voor doorontwikkelen nationale monitor (voortgangsrapportage) voor Deltaprogramma

Monitor KA 2022 in ZUID-NEDERLAND

Voorbeeld : gesprek met Parkstad

- *Tijdens de zomer van 2021 konden we zien wat de impact kan zijn van een overstroming. Daarnaast was het een check om te bepalen of de resultaten van de stresstesten kloppen met de realiteit.*
- *Als er in 2023 weer zo'n overstroming als in 2021 komt, heeft het grootste deel van de mensen weer het huis vol water. De situatie is dan niet heel erg veranderd. Wat kun je in de tussentijd doen om mensen daarop voor te bereiden? Daarover nadenken is heel belangrijk.*
- *Er is een duidelijke relatie tussen versteende gebieden en de sociale structuur. Vergroening kun je daar combineren met sociaal-maatschappelijke opgaves, zoals eenzaamheid.*

>>> zie ook andere werkregio's

Bevindingen uit gesprekken (1) :

1. Monitoring is **belangrijk** en staat nog in de **kinderschoenen**.
2. Er is vaak **niet genoeg capaciteit**, zowel kwalitatief als kwantitatief.
3. Het is de uitdaging om **breder te kijken** dan alleen naar water.
4. Meer aandacht voor **landelijk gebied**, zowel de gebieden die grenzen aan steden als de gebieden verder daarbuiten.
5. **Externe factoren** zijn ook **van invloed op je opgave**. Denk aan regionale bevolkingsgroei, innovaties of weersextremen.
6. **Klimaatadaptatie** moet **onderdeel** worden van een **integrale benadering** en aanpak. Het is nu nog zoeken naar de verhouding van klimaatadaptatie tot andere beleidskaders.

Bevindingen uit gesprekken (2)

7. Behoefte aan een **concretere** ambitie, visie of strategie voor klimaatadaptatie.
8. Het **schaalniveau is bepalend bij samenwerken en uitvoeren**.
9. Er is behoefte aan **kennisdeling**, inspirerende voorbeelden, praktische informatie en bruikbare hulpmiddelen.
10. Een **wenkend perspectief** zet aan tot acties en investeringen, op grote én kleine schaal.
11. **Informatie** over klimaatadaptatie kan **ingewikkeld** zijn. Het is cruciaal dat de communicatie erover helder is.
12. Er is vooral behoefte om **kennis te ontwikkelen vanuit vragen** die partijen hebben over klimaatadaptatie.

Bevindingen → vragen?

1) Herkennen jullie deze punten?

1. Monitoring is belangrijk en staat in kinderschoenen
2. Niet genoeg capaciteit (kwalitatief/kwantitatief)
3. Breder kijken dan water
4. Meer aandacht landelijk gebied
5. Externe factoren beïnvloeden opgaven
6. Klimaatadaptatie onderdeel van integralen benadering
7. Behoefte concretere ambitie, visie of strategie
8. Schaalniveau bepalend bij samenwerken en uitvoeren
9. Behoefte aan kennisdeling
10. Wenkend perspectief
11. Informatie kan ingewikkeld zijn; maak helder
12. Ontwikkel kennis vanuit vragen van partijen

2) Welke zijn voor jullie het meest belangrijk?

- a) Welke pakken jullie al op in de 4 werkregio's of binnen AKaL?
- b) Welke nog niet → welke actie zetten jullie er op?
- c) Welke vraag / info kan bij het BKaL op 23 maart bestuurlijk gesteld/gedeeld worden?

Platform Klimaatadaptatie

Zuid-Nederland

Platform Klimaatadaptatie

Zuid-Nederland

Analyse regionale Uitvoeringsagenda's

Waar komen we vandaan: Aanleiding en doelen

13 uitvoeringsagenda's: uniek, maar ook overeenkomstig in ruimtelijke opgaven en procesmatige aanpak

Het resultaat van de analyse dient meerdere doelen:

1. Een **gezamenlijk verhaal** om te laten zien hoe Zuid-Nederland aan klimaatadaptatie werkt. Gericht aan elkaar, aan andere delen van Nederland en aan diverse schaalniveaus.
2. Een nadere analyse van de uitvoeringsagenda's van de werkregio's én duiding van de inzichten, als **hulpmiddel** aan de werkregio's:
 - Versterking van de **onderlinge kruisbestuiving** door het delen van voorbeelden en ervaringen;
 - **Inspiratie** voor de latere ontwikkeling van een 1e naar een 2e generatie uitvoeringsagenda's (wat kan een uitvoeringsagenda zoal bevatten en waar helpt dat in de praktijk).

Op basis van concepten medio 2022

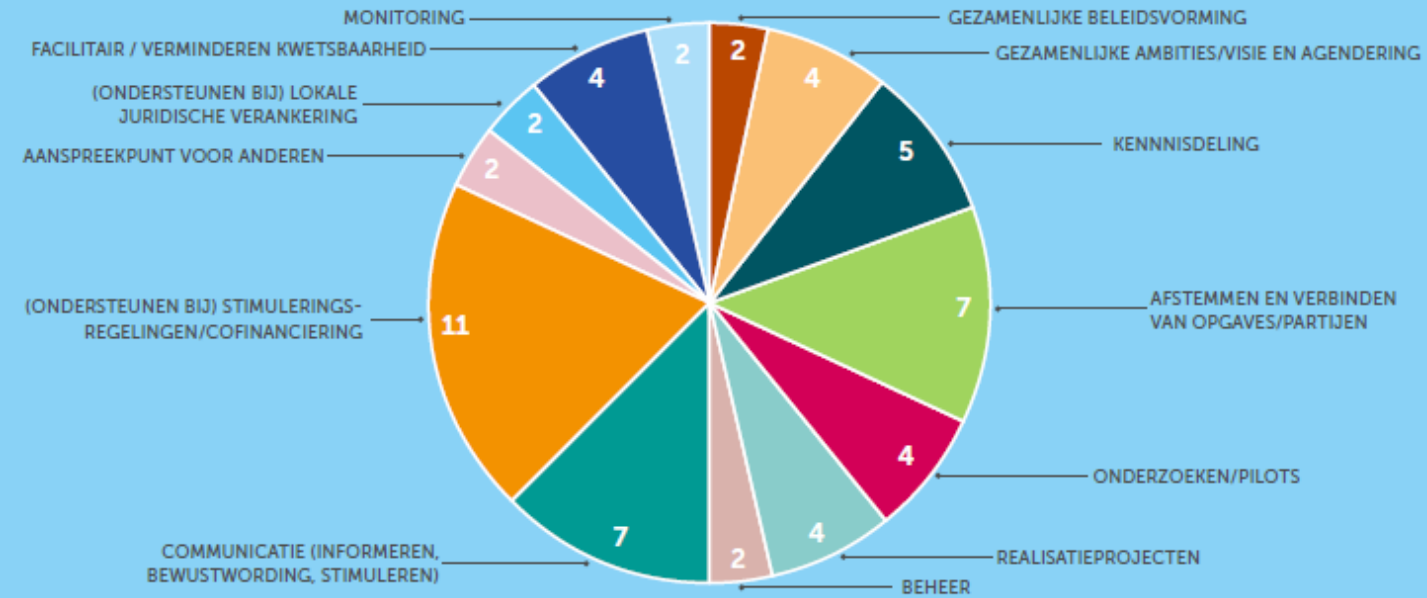

Thema

Thema	Werkenheid de Meierij	Werkenheid Westelijke Mijnstreek	Werkenheid Maas en Mergelland	Klimaatportaal Zuidoost Brabant	Waterpanel Noord	Brabantse Peel	Waterkring West	Hart van Brabant	We 4 Climate	Klimaatkring de Baronie	Werkenheid Parkstad	A50+	Klimaatbestendig Land van Cuijk
Aanpak uitvoeringsagenda			•	•	•	•	•	•		•	•	•	•
Klimaatthema's en ambities			•	•	•	•	•			•	•	•	
Rolinvulling werkregio	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•	•
Organisatie – structuur				•		•		•				•	
Organisatie – afstemming			•	•		•	•			•		•	•
Koppelingen met andere transitie's			•		•	•	•	•		•	•		•
Middelen – capaciteit				•						•	•	•	•
Middelen – financiering	•		•				•			•		•	•
Monitoring				•		•	•			•		•	•
Borging			•	•	•	•	•			•	•		
Gebieden				•	•	•	•	•		•			•
Projecten	•		•	•	•	•	•	•			•	•	•

Gemene delers en verschillen tussen werkregio's

Alle werkregio's maakten bij het opstellen van hun uitvoeringsagenda een **bewuste verdeling** welke rollen **lokaal en regionaal** worden opgepakt. Welke **rollen** dat vervolgens zijn, loopt zeer uiteen. De volgende rollen worden in wisselende mate toegekend aan de werkregio:

Wat opvalt is dat bijna alle uitvoeringsagenda's **ondersteuning bij (co-)financiering** als rol van de werkregio opschrijven. Ook **kennisdeling**, **communicatie** (voor bewustwording en stimulering) en **afstemmen** van opgaves en partijen zijn veelvoorkomende regionale rollen. Inzet op verminderen van **kwetsbaarheid** komt terug in de werkregio's die ook de doelstellingen vanuit het **BAW** in hun uitvoeringsagenda hebben opgenomen.

Voorbeelden unieke aanpak

In **As50+** worden relatief veel rollen aan de werkregio toegedicht. Daarbij is uniek dat het samen optimaliseren en innoveren van beleid en uitvoering expliciet als regionale rol is opgenomen.

Algemene conclusies

- Iedere regio heeft een unieke invulling
- Er lijkt niet één goede invulling
- Analyse biedt: vergelijking en inspiratie
- Mate van samenwerking varieert van minimale verplichtingen, tot personele uitwisselingen en alles er tussenin
- Alle regio's bewuste verdeling wat lokaal vs. regionaal, al loopt wat dat is zeer uiteen
- Hoofdzakelijk gemeente-grensoverstijgende opgaven

Bevindingen → vragen?

Aanpak uitvoeringsagenda
Klimaatthema's en ambities
Rolinvulling werkregio
Organisatie – structuur
Organisatie – afstemming
Koppelingen met andere transitie's
Middelen – capaciteit
Middelen – financiering
Monitoring
Borging
Gebieden
Projecten

- 1) Herkennen jullie deze punten?
- 2) Welke zijn voor jullie het meest belangrijk?
 - a) Welke pakken jullie al op in de 4 werkregio's of binnen AKaL?
 - b) Welke nog niet → welke actie zetten jullie er op?
 - c) Welke vraag / info kan bij het BKaL op 23 maart bestuurlijk gesteld/gedeeld worden?

Actueel en conclusies (1)

- 1) Een nieuwe werkgroep Monitoring is voor Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland gestart, onder leiding van Ivo Huits (Provincie Limburg). Deze richt zich op het verder doorontwikkelen van type 3 {"Liggen we op koers"}.
- 2) De monitor-gesprekken van 2022 worden door Irene Poortinga (Samen Klimaatbestendig) gebruikt voor de jaarlijkse voortgangsrapportage voor het Deltaprogramma → dit jaar geen aparte uitvraag naar de 13 werkregio's in Brabant en Limburg (*werk met werk = ontzorging*).

Actueel en conclusies (2)

3. Noord-Brabant en Limburg lopen samen nationaal bekeken voorop:
 - we delen onze aanpak ter inspiratie, met bewaken van onze eigen doelen
 - dit sluit ook aan bij doelen Deltaprogramma

4. Accenten in 2023 van ambtelijk Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland :
 - ➔ werken aan versterken uitvoeringskracht en samenwerking:
 - vervolg monitoring
 - kennisuitwisseling, o.a. samen delen en benutten (analyse) uitvoeringsagenda's + andere informatiebronnen en verbinding Limburgse <-> Brabantse initiatieven
 - verbinding DPRA/Klimaatadaptatie met DHZ en KRW (RBOM-gebied)
 - agendering en wisselwerking met nationale Stuurgroep-RA